

ز انسو ترا لا مکان فنا را	بے شبهه تواند بر اند
کنجشک تخیانه کرده جا را	در محابس او برای شهباز
در حال غمت کند عتار را	یک نقطه کلک لطف سخنش
تا شکر نماز کس را	تا خاست پرستی ضعیفان
ز آنگونه که آب آسپار را	سیرتلمش مدار گردون
او داد روان بر سر سخارا	دیرست که مرده بود و مدقون
عالم هم منتظر صلا را	او مائده کرم نهاده
در معده آزمتارا	شرط کرمش مولدند
از ماه فنون کند سهارا	گر دیده مهر بر کشاید
در پائے سبک کشد سارا	و راز سر قمر بر زنده بانگ
اندود در حیسم بلا را	معارض میرش از گل حزم
مسکین و غریب جز خطا را	باشد دل روشنش گذرگاه
بر لفظ نسیا و ریده لا را	جز بردن نام لاژ و جیس
چو لان کند اسپ باد پارا	فریاد از آن زمان که در رزم
زنگین کند از ستان هارا	خونین کند از تفک زمین را
عینے دریم خونبها را	ریزند نجوم آسمانے
هم لرزه قند بروج دارا	هم زهسره زال زرت بر تند
در حبابه چو روز آشکارا	ای نائب و ایسرائعی دولت
بر مرکز حق فلک شمارا	المنته لئذ زمینکه آورد
نایافته نیست کس عطارا	محسوم نماید هیچ مردی
فروتنانی تنیت سارا	باشد که بگرمست نوازی

انعام وصله ز تو نخواهم حاکم نمانده است نیر و ورغیستی این سبب بجانت هر درسه از ان بسان دریا ورغیست حدیث بنده باور تا در که امتحان محک و اول شد قصه دراز و کلک در ماند یعنی که بقای عمر تو باد و	چاکر شدنت بس است ما را از تا نب بر طبع نکته زار را سفتی در با سبب بهار را پیرایه گوش آشتا را باید طلبید این گدا را مقلوب جدا کنی ز سا را تا بوسه دهد لب دعا را تا نام و نشان بود بقا را
---	--

قصیده

در تاس خدایگان خاقان شان و قیصر نشان مالک رقاب عالمیان فرمانفرمای آرمیان
جناب ای ای رای بر لشن صاحب بهادر جویشیل کشنر مالک پنجاب و غیره دام اقباله و اجلاله

چو رخساره بهفت خورشید خاورد همید اشتم با خرد گفت گویا که بختم ندیده است سوی سعادت سیاهست روزم بتا هست ایم نه آخر توئی رهنمای خلائق چه تدبیر سازم کزین بحر آفت بر آشت ازین گفته ام عقل گفتا پریشان چرائی بدینگونه کاینک دبیر فلک صدرو والامناقب	جهان شد سیه همچو چشمان دبیر ز سیر سپردن اطوار خست همیشه ز نزدیکت و محس است ابر مبادا کسی سپوم زار و مضطر بهین تا چه باشد طریق نکوتر راهی شود کشتیم را میسر که ابله کسی نیست از تو قزون تر در رای بر لشن جویشیل کشنر ایر حسرد مند و اشرف پرو
--	---

بدانش ارسطو حکمت فلاطون
 بالک رقابے گورنر آثار
 نظام رعایا برایش مسلم
 تریا چشم بلکہ بر جبین طلعت
 دم یار دادن گدایان بارش
 دم رزم کردن شکار کندش
 اگر کرمیت آیتت دست مہبط
 با آتش در آرد بیک نکتہ دریا
 بگفتہ بسی روح نوشیروانش
 ہسرتنج انگشت او بج دریا
 اشارات ہر ش من الاسرار بین
 در اقصای عالم چو عالم نشانی
 بکام جهان شربت جام عدش
 چنان باب بیداد بستہ است حرمش
 خوشا ضبط عدش کہ بر شاخ آہو
 روانی حکمش اگر بنویسم
 نوشتہ کی شمع طیب خلقش
 بسوی فلک دید روزی بہ تندی
 شنیدہ گوش صدق صیت جوش
 الف باشما فلاس بردن ہزار
 بوجہ ثنائی بہ بخشہ سزائے

بہت فریون بطالع سکندر
 بعائے خیالے جہاندار دیگر
 کفایت خلائق بگلکش مقرر
 عطار درستم بلکہ بہرام خنجر
 چہ خاقان و قان چہ فقور و قیصر
 چہ سہراب و شتم چہ پیران و نوذر
 و گر معدلت شد عرض دست جہر
 ز دریا بر آرد بیک حملہ آذر
 نغھے داد پرور ز سپہ دادستر
 ازین روی پنجاب گشتش مسخر
 امارات لطفش من لشمس اظہر
 بر اعدای دولت چو دولت مسخر
 موافق چو در کو دکان شیر ماہ
 کہ با با تہ ہم آشتیان شد کبوتر
 بہ بست آشتیان طیر و ہم خنفر
 شود تار برقی بمسرتا مسطر
 دماغ تسل شد چونان معطر
 ازان باز ماندہ است جو زاد و پیکر
 فادہ است سوراخ در قلب گوہر
 شد انجام ہر زار از جو دادوزد
 بجای شیرازی دہ گنج و گوہر

<p>چو کلک روانہ ز نذر دستا تر صریحش ز دل زنگ محنت دہم یکے تیغدار دیشس سعد دلج ز جان کندن ہفت آبا چہ خیزد چو رایشس بسازد بسا ز زمانہ ز اند سپاہ و بگیرد مالک بجہ اللہ اندر بزرگی بجائے قلعے اللہ اندر سترگی بقدری درین ورطہ ہائل قحط احسان نیابد نیازی بہین زمانش بزرگ احسان پرورا ملک گیرا ہوے نوال تو آورده آہنگ چہ کم کرد ای بخرشش نہا ہت اگر لب گسی چشم احسان بجالش ادب شد عنان گیر و در ماند خام کہ یارب بان بہ بختنای و بتان</p>	<p>تو گوئی کہ جبریل بکشا د شہر نوازش کند بے نوارا تو نگر یکے منشی دفترشس سعد اکبر عقیمت از مثل او چار ماور چو کلکش برگردد و ہفت در کہ ہست از دعا ہای خلقش لشکر کہ کس را نیارم از و گفت کمتر کہ توان شمر د از کسش خوب و ہتر بجز دامن دولتش نیست لنگر بہ پیکان و ژوبین بہ شمشیر و خنجر تو بر حاکمانے چو بر تارک افسر چنین نظم پست و تباہ و محقر کہ فرقانیت بودہ باشد تارک یدانی کہ نا بودہ چون او سخور بقائے تو خواہم ز درگاہ داو مبین ہیج عنتم تا دم صبح نشتر</p>
--	---

تفسیر

در شامی بندگان عظیم الشان۔ رفیع المکان امیر کبیر فریون نظیر جمشید سر سگند زدیہ۔ از سطو و دیر
قطب فلک اہست و جلال محیط مرکز سطوت و اقبال بانی مہمانی جہان بانی۔ مہمد قواعد گیتی ستانی
مقوم قوام امارت و بختیاری۔ مشید مراسم عدالت و کامگاری حال جناب معلی القاب نواب آریل

سر جارج کوچر صاحب بہادر نقشب گورنر مالک مغربی و شمالی و چیف کمشنر او دھسر
دام اقبالہ و زادا جلالت

ایرے بارو دگلے دد از طرف چین
بے محابا دہن غنچہ صبا بے بسد
زار بگریست بہر پشتہ و تل لہر چو تل
قطرہ قطرہ درنا سفتہ فروریخت زابر
ہر کجا چشم قدا برو در آن جلوہ برق
چوب برق و دہل رعد و منادی ہر سو
لشکر آب سواران بتواتر رسید
جلہ سگان زمیسنند ز گردون بہر اس
انجورہ است بسی شعلش از فیض صاحب
قلب ماہیت اشیاء شدہ عالی مارا
بیچ وردانہ نیامد بجز آبی بیرون
گشتہ یا قوت و ز مرد ہمہ اکثاف جہان
کرد آراستہ مشاطہ صفت بکلی
پیردہ بکشود و گرعبت شادی ز عذار
گرد ہے راہ در نیمہ بخود ای مہ مارا
تو بتوا بر فراہم شد و پاشید ز ہم
گریہ گریہ شادی ست نباید امروز
ای من آشفتنہ زلف تو بیا ای ساقی
ایتقد در صحت از نیست یکی جام بدہ

لالہ ویاسمن و سوری و سرین دمن
ویدہ زنگس سرست قنادہ بہ بو سن
باز خستند دید دمن از گل و ریجان چو دمن
دشت حال شدہ ہر ناجیہ دمن دامن
چون در استبرق شبرنگ پیروی دکن
کرد دعوی شہ نوروز کہ الملک لمن
ہر کہ کردہ است ز امواج مہیا جوشن
ہفتہ ہا رفت فروری چکد این سفت کہن
جائے آن دارد اگر مہر تباشد روشن
ماہ ماہست کہ در آب گرفتہ است وطن
پنجبہ مہر ہمیشہ و بسی عفت پرن
گشتہ پیروزہ و نیل ہمہ اطراف زمین
نوع و سمان چین را ہمہ گوش و گردن
چہرہ نمودد گر شاہ عیش از زمین
مانہ نخیلم از ان کوی تو ہمہ امن
یعنی اسے تو بہ شکن وقت شد از تو شکن
شد بہ میخانہ صراحی ز طرب قہقہ زن
باوہ من من مینش دہ کہ بباشم این
تا کنم نوش بسیار و مرغ دارای زمین

نائب نائب سلطان و خدیو مشرق
 آسمان مرتبہ لفظت گور ز صاحب
 قرۃ العین سلاطین مسیحا ملت
 مالک ملک دہ و ناظم تسلیم کتباء
 پیش قدرش کے و جمشید فتادہ خاضع
 ہمہ بامردی و مردانگیش ز ال زبون
 و جبلہ و تیل یقمان نوایش قطرہ
 لطف لطفش بر عرض نبات و شکر
 بستہ کلک و بیانش ہمہ خیر و صلح
 بہر احکام عطا جز لب او کو مصدر
 دست ہر چہ شد نیالودہ بخون نکتہ
 این سہ حرفت کہ در مصرف جویش نبوی
 باہمیش ہمہ کشور شدہ فارغ ز بلا
 شیر و آہوش شدہ اندر ز منش ہم مرتع
 بشکفا ز نفس باد مہت ہر شش
 بردماند اثر تند سموم ہر شش
 مسرع باد صبار تھخص بگاشت
 باد را نسیں ز امواج بزخیر کشید
 بیچ جز مہدش نیست بصحر او جبل
 آنچه کردہ است اثر معدش با بیداد

مشرقی چہر و عطار و رقم و شیر مسکن
 جارج سر کو پیرا میراودہ و گنگ و جمن
 درۃ التاج بزرگان و یار لشدن
 داور شیر دل و سر زینم اوژن
 پیش رایش مہ و خورشید ہنماہہ گردن
 رستم و نوزد و سہراب پشتک و بیژن
 قاف و الوند بیزان جلالش ارزن
 طیب خلقش شکند قیمت مشک لاوت
 سحرہ لطق و بیانش ہمہ علم و ہمہ فن
 بہر ارباب ہنر جزب زردرا و کومان
 ہست بر آئندہ اش خون بدخشان وین
 اولین لاود و دیگر لم و سہ دیگر لسن
 باشکوہش ہمہ گیتی شدہ امین فتن
 باز و تہوش شدہ در دورہ اوہم مسکن
 گل چو گلزار بر اہم ز قعر گلشن
 صد چو ز قوم جہنم ز میان گلشن
 کز چہ خون کردہ چنین لاکہ مظلوم کفن
 تا چہ ابر ورق آب نکلندہ است شکن
 بیچ جز منقبتش نیست بکوی و برزن
 شعلہ آتش سوزان نہ کند باخرمن

<p>لال ماندہ است ز بانہا چو زبان سوسن خاک پایش نفرو شد بہ ہای چندن اسے نوال تو در اقطار من لاس این میوہ جاہ تو بس بیش ز پر ویزن ظن مسکن خصم ز بیم تو ہمہ بیت حسن روی انصاف تو ہر سوی بوجہ احسن کار تو کار بر آرس ہمہ در سر و علن مورد نیچ و بلا و غم و آسیب معن عیش من تنگتر از دیدہ تنگ سوزن نیست جرمی بجز این جرم کہ شادم بسخن گر مثالے ز تو یالم کہ دگر لاکھ سوزن سیم وز حنلق بمن یافتہ کیبار بمن خواہ بنوازم را خواہ یہ شمشیر زن رفت گستاخ کشم باز عنان تو سن تا بود خفیہ ز انطنار سماے دہن دہن یار تو چون درج پر از در عدن</p>	<p>و قتی مداحی سر سبزی عہد کر مش چسرخ با اینہم کثرای و کوتہ نظری اسے جلال تو در آفاق من اشمس اظہر فخر اقبال تو بس بیش ز مقیاس یقین خائے دوست ز بذل تو ہمہ دار سرور چشم احسان تو ہر صوب بر آئین صوب رسم تو رسم نویسی ہمہ در صبح و مسا صاحب بستدہ آزرده دلم فر قانی جان من پارہ ترا ز دامن صد پارہ گل داوستان ز فلک کز چہ بر او داشت ز نڈ بخت بد کیت کہ من بعد کند جیلہ گرے من تو رفت بدون از من بگذشت از دست قصہ کوتاہ تو داسنے تو بستم خود را بیش ازین ترا ز چہ خوا تم کہ دم عرض طاہت تا بود دور ز افکار معمائے میان صورت چنگ مکرگاہ عدویت پر خم</p>
--	---

قصیدہ

در ثنائے بندگان قیصر شان - خاقان نشان - واسطہ العقد مصاحح جہانذاری - وودرہ التاج
 مراسم بختیاری ستارہ سپاہ - خورشید کلاہ - جناب رابرٹ نیڈیم کسٹ صاحب بہادری
 صدر بورڈ مالک معربی و شمالی دام اقبالہ و زادا جلالہ

اسے ہند جاسنے تا ز تو بر ہفت کشور است
 از بسکہ کشت دشمن شاہ زمانہ را
 دارند گوشش طوع یکایک بحکم او
 ہم ضبط شہر و شہر بر او بر مسلم است
 ہر جا ورق شکست دیر فلک بکار
 لفظش چو لفظ حضرت عیسیٰ حیات جان
 زمین پیش باغ عدل پراز خار خشک بود
 از تیغ او فواجی تسلیم این ست
 روزے بخشم دید درین چرخ چنبری
 گرد او وجود را بود امکان جسم و شکل
 جاہش بر آستان بقاد اور و قدیم
 ہم زبیدہ نایج ہر ہفت اختران
 رایت کشای لشکر وی پور استین
 چون از سکنڈ لفظ سکنڈ نشان دہ
 گر پردہ دار بر در قصرش نئے شود
 ہر کس باقتداس سیاوش و شی کند
 تا یو کہ در خور او فتد از ہر سکہ اش
 پنجاب و مغربی و شمالی و شرق و غرب
 تاش منون دولت و اقبال دینوی
 ہستند و بودہ اند فراوان خدیو ملک
 ہر جا جریدہ ایست فرین بوصفا و ست

کار این کسٹ صدر فلک و مبر است
 از نام او مجانت کشت اظہر است
 گر کس کلکتر است و گر خود کشترا است
 ہم کار ملک و مال بر او بر مقرر است
 محتاج صح ذک این داد گترا است
 خلقش بیان روح قدس روح پڑا است
 و اکنون ز آبیاریے او تازہ تر است
 وز کلک او و فاتر بیداد ابرا است
 زان روز باز صورت جو زاد پیکر است
 داد مجتہم آمد وجود مصور است
 قدرش بر آسمان علامہ و ختر است
 ہم عدہ عائد ہر ہفت کشور است
 آئینہ دار بزم جلالش سکنڈرا است
 در بان دوہمین در او را سکنڈرا است
 تقصیر سبب سست نہ تقصیر قصر است
 ہر دون بد و را و بفریدون برابر است
 تاہست ز رہ سیم مہ و خورد و ر است
 ہر تاجت ز قاعدہ ہایش بزبور است
 ہر چند گیتی از ہمہ افزون فسونگرا است
 الحق کہ او ز جملہ آہنہا کلانتر است
 ہر جا قصیدہ ایست بدش مہتر است

<p>از باسلیق ملک بیا بود خون رنج صدر اسمم که خامه بلبیل نوای من تا بوده ام ستایش حکام کرده ام لیکن ز بخت حاصل من بند و پستی هیچ بستم کنون بجاہ تو خود را ز این و آن گر زانکہ شاعری نہ پسندند حاکمان نے آرزوے صلہ و فی خلعت و خطاب در کار ہا ہر آنچه زد و آسائے است و مال فرقا نیما چہ سو و زلاف و گراف و شراف تا در ہجسان تصرف آباے ہنمگان با دانناج قلت خیر و عدل و داد</p>	<p>گلکش مگر بجانم تا تیر نشتر است بر لبیل شناسے تو گویا نکوتر است یران دعویم خطا کاک گوزراست کام و دم ز جوہر ہجان نامیر است کا حسان تو مظلمہ آرا مش سراسر است کم ز انکہ مدح گوی تو دیرینہ نوکراست شغلے بدہ کہ بندہ بدان کار خوگراست من کہترم و لیک وراثت کتراست کم گو سخن کہ خواجہ ما بستہ پرور است مخصوص طبع حامل ہر چا را مادر است آری چنین نثر چنین شاخ در خور است</p>
--	---

قصیدہ ۱۹

در محامد خدام واجب الاحترام ہنر پرور ہنرمند نواز دوست و دشمن گذار۔ نصفت پسند
عدالت شعار معدلت در ز کمیت آثار جناب جی ڈی مہنر بل صاحب بہادر جج
میرٹھ دام اقبالہ و زاد اجملانہ

<p>خواہد دم کہ شور چو لبیل آورد سایش جج مین کہ نسیم عنایتش تقدیر لبکہ گشت موافق برای او چون عزم او علم بکشاید ز بہر جنگ</p>	<p>گلبانگ روح جلیح ز لبیل آورد از شوره زار لالہ و سنبل آورد از جزوہ جزوہ نفسی کل بر آورد فریاد شاہ کابل زابل بر آورد</p>
--	---

۱۲ کنیہ از چہیات لاژولہ نس و لاژدیو و ایسرای و گور ز جنرال است کہ در تحسین قصائد صادر شدہ ۱۲

<p>تا روز تفتح صور تسلل بر آورد در حال غل زگردن صلصل بر آورد آزاد سرو برورش گل بر آورد ہر پوتہ خار گلین صمد گل بر آورد شہباز اعتلاش چو خنگل بر آورد قلقل بیان شیشہ پرل بر آورد بر نہ محیط حکمت او بل بر آورد خود کیت چرخ تاتہیل بر آورد اودر زمان زروے تغفل بر آورد تا سازدش زہر فرس جبل بر آورد الاجرس کہ ہیدہ فلفل بر آورد پر وانہ شانہ شمع دو کاکل بر آورد نہ ہچدم زروے تغفل بر آورد کشیر وار گل ہم گلگل بر آورد بنگالہ سر ز خطہ کابل بر آورد بے وعدہ و در تگ تغفل بر آورد زینگونہ نام کے بہ تجمل بر آورد تا چند سر ز جیب تو گل بر آورد ہر چند شاخا بتامل بر آورد کا حسانت کاروی تجمل بر آورد</p>	<p>گر بیرقش نجواب بہ بیند خدیو چین موشقاوت ازلی اربود رضاش ورام او خلاف طبیعت زندرسم برخاز زارا اگر بوزد باد رقتش نسرین چسرخ را چو کبوتر کند تکار مینمای خالی از اثر فیض دست او این حل عقد ہفت لایت غریب ہر نامراد را کہ بخواد ہمدرد بکشاید ار سپہ سزاران در بلا ز ریف آسمان کوکب بدوش باہ در عمد او نفیر تظلم کسی نزد با انس مجلسش نہ بودیم تفسر نہ ہچگہ زداد دہی گیر دش مال ابرے اگر زہر فرستد سوے بہار برقی اگر ز قمر بہ بالاروان کند ہر کام را کہ خازن جو دش کفیل شد ای سرو رستودہ شیم جز تو سروری مداح آستان تو فرقانے نزاہ او ہج بر نہ بست ز شاخ کمال پیش تجھیل با ادب نسر و خواہد این قدر</p>
---	---

بی فصل باد روز و شبت عیش و شرمی	تا آفتاب دم ز قفاصل بر آورد
جان عدوی تو ز قتلقتل تہی مباد	تا کام شیشہ نعرہ قتلقتل بر آورد

قصیدہ

در محراب چاکران نوشیروان زمان حاتم عہد جالرج از دست طراد صاحب کما و در جنت مجتہدین ضلع میرٹھ

تعالی اللہ ز رنگ و بوی و آب جاہ ہندستان نہ کس در خم نہ کس مضطر نہ کس مسکین نہ کس مخزون رفاہ و امن و سورد خوشدلی بگرفته عالم را شراب و ساقی و مزار و مطرب گشتہ ہم مجلس برآمد و بتاب پر شد و صد پارہ خوبان را ہم ہی نالہ ہے جنبد ہی جوشد ہی بالہ نگہ کن سوسن و نسرن نگہ کن آب و ابرتر ساک تاک و سبزہ درد خورم ابر نوروزی ز دہ دستان ہزار و عند لب قمری و طوطی بہ گلشن چشم و مغز و خنجر و باد سحر گاہے خوشا وقت وز ہی احمد و خجی روز و فری موسم غلط کردم خوشی و دلکشی و شادی و رادی گویم کز کیا این فرور زو آب و تاب آمد ہایون جالرج و از دست طراد صاحب کما و	رعیت شاد و ملک باد و عیش افزون کم حرمان نہ کس خستہ نہ کس مفلس نہ کس نالان نہ کس پشیمان مراد و داد و توش و توش گشتہ عام و گہبان بہار و گلشن و باد و ریاحین گشتہ ہم پیمان زنی پرده زمی گوئہ زخوی سینہ ز گل نامان بگل ببل بگلین بل بیتا مل بقالب جان یکے گویا یکے بویا یکے جویا یکے باران یکے راج یکے ساجد کی خندان کی گریان چنار و سرو و باغ و راغ یا کوبان ازان دستان بصارت نہ ای و عطر آلائی و مشکین قمان خیزان بہاران سالگردش گوڈ فرایندی مہ نسیان نہ زمین آمد نہ زان آمد قلان نفزودنی بہان ز عدل صاحب صدری امیری سرور آیان بہین چائنت طراد و الا جاہ و گردون و بجر احسان
---	---

۱۔ صاحب مدوح استعدادی ماہرانہ در پارسی داشت از کشتری جہانسی بولایت رفت تشریح موسم

آن معظم در اتناے فرقا سنے بایوید

سکندر بخت یوسف و قلاطون حج اسطودل
 جهان بخش و تم بخش و پشن بخش و پشین فعت
 علم را ندان دیخ بخشش نیست کین توی
 گزین اپشن سریش را تیش ایوان اقبالش
 یخ خلق و در جاہ سرکاک و مہ قدرش
 مرادش را امر اش را علایش را رضایش را
 از ان دیش از ان پیش از ان گفتن از ان سخن
 ہم چیزست با عزم و ذکا و طبع ادر اش
 یکا یک صلح جو از عدل و داد و حرم و ضبط
 بدرگامش روان سلم و تور و ایرج و نوذ
 ببذل و اصطناع وجود بخشش بر در یکدم
 ضعیف و نقد علم و نور عقل و آتش را
 ننیدام نظیر و بمسرد و ہماز و ہمتایش
 رکابش را شرا بش را عتابش را اجتابش را
 کمالش را کندش را سانش را سمنش را
 ہنرمند خداوند اعطا بخشا خطا پوشتا
 بعز مدح و نعت و ذکر و یادت فرقانی
 روا باشد کہ چون او شاعری بگری بی جوے
 بجانست از بلا و آفت و اندوہ و بے شغلی
 چگویم از کمال و نقص و نظم و نثر خود دانے

تتمن تن سیاوش و ش فریدون پایہ نجران
 خداوند و خرد مند و زمین گوی زمان چوگان
 زہی دعوی زہی زہی زہی زہی حجت نہی بران
 صبا پویہ برین پایہ ہی پر جسم رحیق بنیان
 بری اروضت آرزنگ و منع و ذلت و نقصان
 ز غیب ایفا ز بخت اجرا ز حق یاری نخرخ اذعان
 بشر خیرہ قمر تیرہ فنون شیرہ خرد و حیران
 مگر سستی مگر کثری مگر زبنتی مگر نسیان
 خس و آذر بہار و دی بز و ضیفم مہ و کتان
 ہند کردن ز نڈا نو کند خدمت برد فرمان
 گرو از میغ و گوی از ہر دست از بحر و پیش از کان
 درش با من دلش مخزن سرش مسکن کفش حمان
 نہ در از من نہ در جرم نہ در ایران نہ در توران
 ظفر لازم خرد ساغر اجل چاکر شرف در بان
 قدر تو ز و قضاتاب و بلا نوک و سما میدان
 تویی حاتم تویی رستم تویی قان تویی خاقان
 بہ از سعدی بہ از خسرو بہ از حسان بہ از سبحان
 ز ندآہ و خور و خاک و برنج و بود بے نان
 فگن سایہ بدہ دایہ و رش از در مکن دسان
 زرا ز خاک دراز سنگ گل از خار و خصل از سبحان

سلا جی بالفتح و در آخر الف مقصورہ۔ رحین ن زائد سکین مستحکم ۱۲ بیخیدن از خیات ۱۲ بیخجل دبدو نوے۔

دعا بشنو که بخت و طلعت و اقبال دورانش
 هایلون روز و بزم افروز و کام اندوز و بی پایان

قصیده

نا تمام در صنعت لفظ و نشر مرتب

<p>خوش نهاد است روی جور و غم و چشمهای لبر قدموزون و گیسوی دهان تنگ و گفتارت ندارد غنچه و شمشاد و قند و میه چین هرگز بچو تو هرگز بمن دیدم نه بعد از من کسی بسند شد از هجران و شوق آرزوی انتظار تو من از اندیشه مرگان و چشم و لعل و ندانت گر آئی سوسه من بکوه بیهستی تا چگونستی</p>	<p>دل افروز و جهان سوز و جگر روز و ستم گستر سبک خیز و دل آویز و شکر ریز و روان پرد دهن شیرین و تن سیمین و لب نشین و روانور همه ناز و وفا باز و نسو ساز و شکفت اور و لم پرد و آهیم سرد و رویم زرد و چشمم تر جگر صد پاره جان بیچاره دل خم نخواره اشک زار در و نم تنگ و رخ بیزنگ و ما ز رنگ و من بخور</p>
---	--

غزلیات

فهرست

ردیف	شماره	مصراع اول	تعداد اشعار	شاعره	تاریخ نگارش	مطبوعه ناشر
الف	۱	گریگر و بعین حمایت اله ما	۱۲		در عهد	
"	۲	زاشک گلرنگ و جگر آب طعام ست اینجا	۱۵			
"	۳	گره گره بمن آن کس نبل بمن سارا	۱۷			
"	۴	گذارد از دوز و غسل لب جانانه را	۲۱			
"	۵	در تو گرفت آه و زاری ما	۲۱	شاعر غریب در این رساله ۱۳۰۹ و ۱۳۱۰		
"	۶	در هم شکنی چون گله نافه کشتارا	۲۰	شاعر غریب در این رساله ۱۳۰۹		
"	۷	اس آتش بر و بر آن کز کلا و ما	۱۳			
"	۸	اس قامت بجویت سرو چین جانها	۲۳			
"	"	گریگر و بعین حمایت اله ما	۱۳			
"	۹	شدنم از عمری زنگار غنچه لب همان ما	۱۳			
ب	۱۰	از جلوه گشت بر خن و خاشاک نبات است	۱۵			
"	۱۱	دیدار از آن عارض بهره به نشانیهاست	۱۸			
"	۱۲	ای شکن لب است سخن از هر کسین توده است	۱۹			
"	۱۳	بدین که سهل شمریم مشکل افتاده است	۳۲	شاعر غریب در این رساله ۱۳۰۹ و ۱۳۱۰		
"	۱۴	طاعت و ختم آرزوست	۱۳			
"	۱۵	رخسار تو گلرنگ و خط غایبه گون است	۱۵			
"	۱۶	آندل که در شکوه عشقت اسیر زبنت	۱۹	شاعر غریب در این رساله ۱۳۰۹		

مطبوعه ناشر: مطبوعه انجمن آذربایجان، ۱۳۰۹

این عنوان از خطاطی کاتب کز تحریر گشته

تعداد اشعار	مصرع اول	شاعر	مطبوعه	تعداد اشعار	مصرع اول	شاعر	مطبوعه
۲۱	بامداد واپسین را شام نیست	مشاعره میرزا علی محمد باغ اول ۱۳۰۵ هجری قمری		۲۱	بامداد واپسین را شام نیست		
۱۳	سهل است اگر سروسی چون تو چنان نیست			۱۳	سهل است اگر سروسی چون تو چنان نیست		
۲۱	تا خویش را چو لام بلا در بلا نیافت			۲۱	تا خویش را چو لام بلا در بلا نیافت		
۱۷	دگر آید اگر نمی آید	مشاعره میرزا محمد ۱۳۰۹ هجری قمری		۱۷	دگر آید اگر نمی آید		
۲۳	مرو جانے دلا خلقے ز تو میرا می آید			۲۳	مرو جانے دلا خلقے ز تو میرا می آید		
۲۱	گلچتر و علم قامت چو سلطان کرده می آید			۲۱	گلچتر و علم قامت چو سلطان کرده می آید		
۱۷	باقاے حسین چو بچشرقدارود			۱۷	باقاے حسین چو بچشرقدارود		
۱۷	خندگ از دل داخدا می گذرد			۱۷	خندگ از دل داخدا می گذرد		
۱۵	کسی بغزوه آن شوخ بیوقاچه کند			۱۵	کسی بغزوه آن شوخ بیوقاچه کند		
۱۷	از بر تو چشم من بر چند			۱۷	از بر تو چشم من بر چند		
۲۱	بلغ و ریح می و ساقی گل ندامی چند			۲۱	بلغ و ریح می و ساقی گل ندامی چند		
۱۷	شده اینیا نگ کن که چه بارگاه دارد	مشاعره میرزا علی محمد باغ اول ۱۳۰۹ هجری قمری	دعوت	۱۷	شده اینیا نگ کن که چه بارگاه دارد		
۱۵	بغمش هر آنکه بینی دل و جان تباہ دارد			۱۵	بغمش هر آنکه بینی دل و جان تباہ دارد		
۲۲	چو طوفان کند اشک و بالا بگیرد	مشاعره میرزا علی محمد باغ اول ۱۳۰۹ هجری قمری		۲۲	چو طوفان کند اشک و بالا بگیرد		
۲۷	خوش آن حائل که شیدے تو باشد	ایشانام جادی ۱۳۰۹ هجری قمری		۲۷	خوش آن حائل که شیدے تو باشد		
۲۳	آز که برویت نظر افتاد بر افتاد			۲۳	آز که برویت نظر افتاد بر افتاد		
۲۵	تا صیت جال تو در آفاق در افتاد			۲۵	تا صیت جال تو در آفاق در افتاد		
۲۷	از بعد تمامی ز جانم سفر افتاد			۲۷	از بعد تمامی ز جانم سفر افتاد		
۲۱	بیایه هجر تو باروزگار ما آن کرد			۲۱	بیایه هجر تو باروزگار ما آن کرد		

مطبوعہ اخبار	تعداد اشعار	مشاعرہ	مصراع اول	ردیف	ردیف
	۱۳		وگرکہ طرہ معنی نشان پریشان کرد	۱۱۳	۳۶
	۱۹		این ابرہہ چو خاطر ماوانی شود	۱۱۴	۳۷
	۱۹		عالم خراب تیغ جفا خونچکان ہنوز	۱۱۵	۳۸
	۳۱	بجواب ایر خسرو دہلوی	رخسار زریبا کی طرف زلف چلیا کی طرف	۱۱۶	۳۹
	۲۶	مشاعرہ ششم ربیع الاول ۱۲۹۶ روز یکشنبہ	چہ حالے نور زوار و روی آن لستان دارم	۱۱۸	۴۰
	۱۵	مشاعرہ ششم ربیع الاول ۱۲۹۶ روز یکشنبہ	ز سرگد شتم و در زرم او گذر کردم	۱۱۹	۴۱
	۱۱	مشاعرہ ششم ربیع الاول ۱۲۹۶	چند بر فی ابد تمت اثبات نیم	۱۲۰	۴۲
	۱۵		مشکن دل پیمان قاتلم و انیم	۱۲۱	۴۳
	۱۳	لف و نشر تب	قامت ترین ابلیا شمع زرم آراست این	۱۲۲	۴۴
	۱۳		مشکین پندہ پردہ رویی کن	۱۲۳	۴۵
	۱۵	بجواب خسرو دہلوی	زان قد و زلف سیہ خاطر بزار کو	۱۲۳	۴۶
	۱۶	مشاعرہ ششم ربیع الاول ۱۲۹۶ روز یکشنبہ	تازش افسر و لواشدہ	۱۲۴	۴۷
	۲۳		شام و شگیر جابجا شدہ	۱۲۵	۴۸
	۱۶	مصنفہ بی ۵ اکتوبر ۱۲۹۵	ای ہجو ہر خاوری زیر سپر خیری	۱۲۶	۴۹
	۱۹		ایسر حلقہ زلف پریشانم چہ می پرسی	۱۲۷	۵۰
	۱۳	فی الصافہ	ویدم بر ہی راہ زنی ماہ نشانے	۱۲۸	۵۱

کل ۱۵ غزل ۸۰۹ اشعار

رُویفُ الفِ

<p>گرسنگی و بعین عنایت الہ ما آتش گرفت پیکر خاک کے زیاد آواز شرم گناہ میں کہ نیارست برشدن ای ابر جو دنیا ک بدماسترنیت دینی و عقیقی آفت قصد سبیل شد گیرم عذر رفتہ مراد است بجز از ان یارب بخی احمد مرسل کہ واگذا نگرفت گرچه قامت ما غم بہ بندگی حجت میار و نامہ مخوان و تحمل کمن سرگشته وار گرچه بہر سو دویدہ ایم گر لطف مے کنی و اگر قہر حاکمے یک کفہ از عنایت دیگر ز رحمت</p>	<p>بر طاعت فرشتہ بگردید گناہ ما آسے نزد گستن شام و گناہ ما در خاک چون رشک فرود رفت آہ ما دامن بشوی پاک سپید و سیاہ ما بہفت راز ہا الف اہل راہ ما از دست ما چہ آید و از دست گناہ ما کردارناستودہ و گفت تباہ ما بختانی بر ضعیفی و پشت دو تباہ ما اعضای ما بس است خدایا گواہ ما الاستانہ تو نباشد پتہ ما گردن نہادہ ایم توئی بادشاہ ما اندر ترازو سے تو چہ سنجید گناہ ما</p>
---	--

فرقانی تویم و تو آئی کہ بگذرد
 از تارک مبارک طوبی گیاه ما

<p>ز اشک گلرنگ و جگر آب و طعاست اینجا دل سپرو از زبیکانہ پر خور ز نگار روز نیم برخش شب بزم دست بزلت</p>	<p>ز خم چاشت نہ اندیشہ شامست اینجا دیدہ بردوز کہ نظارہ حرامست اینجا چند بخت چہ صحبت و چہ شامست اینجا</p>
---	--

کام بر کسیر اگر یار بہ کامست اینجا
 تانبہ نزد توبہ از ہر دو کد امست اینجا
 فخر ما عار بود تنگ ز نامست اینجا
 تو و دنیا کہ مئے ناب حرامست اینجا
 سر نبشتہ ازل من خط جاست اینجا
 ای بسا شیر کہ در حلقہ دامست اینجا
 بحر از مے کہ در امست در امست اینجا
 ہم چشم بچشم تو کہ چشم تو تمامست اینجا
 کانکہ آزاد تر نیست خلا مست اینجا
 نے رہ پرش نی رسم پامست اینجا
 ترک مابین کہ چہ طاؤس خرامست اینجا

حاصلت جلیت دے اندھ فردا چہ خوری
 باز تو جز تو نخواہیم و ادم ز اہمست با
 ررق و سالوس ترا با و بس ای خواجہ بر
 جنت از نامست ای ایشخ کہ شد بادہ حلال
 محلب توبہ مفرسای مدہ در رسم
 برو اسے دل کہ تو مرد چشم گیسوش نہ
 در جہان ہر سچ کسی را نبود روے بقا
 منت می چہ نبی زحمت ساقی چہ دہی
 خواجگی را بنہ از سر بجز ابات معنان
 یارب از کشور مہر مہر بدگر شہر بر
 محسم ای کبک بکوہ اندر و در شہر بسا

دل فقیرنی شیدا بگرفتہ تھا

شکر اللہ کہ عنہم عشق تو عامست اینجا

مخواہ بسیہ ترک کار بستہ مارا
 بہ بست سلسلہ مویان چین و یغارا
 شکستن دل مسکین جام صہبارا
 گہر فشانے آن پستہ شکر خارا
 رساند حجت معزولے مسخارا
 کہ بست نغمہ بلبل طوطیان گویارا
 بخاک تیرہ نگیزند خون دریارا
 یہ میہمانے شان بر بند رسوارا

گرہ گرہ مکن آن سنبل سمن سارا
 کند گیسوی مشکین تو بیک تارای
 ز ترک چشم تو ترسم کہ داردا و کیان
 مفرح دل رنجور میتوان کردن
 شفا نامہ دران لب کہ خطا عالیہ نگ
 چہ معجزات ندانم لب شکر شکنت
 چو آب خون دل آنا کہ یختند بخاک
 بر آدم ز دہان تو کام دل ہرگز

<p>شدم چو صورت دیبا تھی نجان جهان نہ دل گذاشت نہ آرام زلف غالیہ مو خیال حال تو نگذاشت رخست دیدن برفت آب و گل مابسا در در او عجب کہ از تو ستانند ادمن چشم نیاز بالش راحت چہ سرنہی اید دست نہ ز ریش نہان دل ای ز رشک آگاہ اگر نواختی نے درستم رواداری</p>	<p>نمود جان جهان صورت چہ دیبا را چہ ہندوی کہ ہم برو خان کالارا ہوا سے دانہ براندر از بہشت انارا رہا نکر وصبا خاک باد پیارا کہ ہر کجا بر پرستند روی زیبارا میر زیاد عسزیزان مہیرو پارا چہ سود چارہ گری زخمہای پیدارا بریدن از تو نگارا کرا بود یارا</p>
--	---

برست سبزہ و سرو از کنار فرقانی
 کہ می برد جز آن ماہ سرو بالا را

<p>گر ندارد آرزو غسل لب جاتانہ را یا بوسے یا بوسے طرہ طرار تو زلف تو بر خویش بچان چہین ز تاب چیت باشد آن شاہ غیور از در آمد تا گمان ایک جہان دل را بخوردی خون چشم سحر فن آشکارا ساختن بالیت و پنهان سخن او دہد تو یہ تاز شاہم از مے ای عجب سرخوش انداز لعل نوشیش چہ پیار و چہ اے خنک جان پر آتش را کہ شد پامال تو خالہا گرد لبش پیدا شد آنکہ خط و مید وارہا خواهد زد ن از بہر دلہا سے اسیر</p>	<p>جان سے زینگو تہ بر لب چہ ن رسید پیانہ را سر پیام آرد بسم دیوانہ و فرزانہ را برسنے تا بد گز چشم زبان شانہ را در حسرت دل مدہ اید و ستاہ بیگانہ را بے دہان گروی تہی صد شیشہ و مخمانہ را عیب گیر نہ اہل معنی شوخی پروانہ را نیم شب از محتسب پرسم رہ میخانہ را بادہ نگذار و تفاوت عاقل و دیوانہ را با یدم صد جان دگر افسانہ ن شکرانہ را افسرید از پیش طوطی رازق دانہ را گیسوی دلدار بے موجب بخوید شانہ را</p>
--	---

لافت دندان تو میزد آب دندانے نگر
 شام زلف از صبح عارض تافت و تابش چرا
 شمعہ غم را نوشتی بر دل مسکین برات
 عاقبت دل را بحال ہندوش بگذاشتیم
 با چنین بیمار خیزی چند تیر انداختن
 چون تو رفتی خانہ و منسزل چکار آید مرا
 خواہی اے زاہد کہ فردا کشتات بار آورد
 چار سوے عشق و انگہ خواجہ رحمانی فروش
 بر دل دیوانہ نام شام خنجر میزند

رسم شد زان باز سفتن سینہ دردانہ را
 روز شد شب رفت کوتہ کنج لا افسانہ را
 کس خرابے نہندای بیداد گردیراتہ را
 اسبلھے بین خانہ بسپردیم دزد خانہ را
 پندی اے خود کام پندی ز کس مستانہ را
 ہم بدست خویشتن آتش بزن کاشانہ را
 رو بیزیر خاک کن این سچہ صد دانہ را
 کس بچیز ای بجاندار و ہمت مردانہ را
 اندکے کوتاہ تر کن کا کل تاشانہ را

لاجرم باید ترا بانج حرمان ساختن
 چونکہ فرقانے نشانی مجلس شاہانہ را

در تو نگرفت آہ و زارے ما
 مانگشیم و حنلق بود بر بند
 از تکویان خوشست نیکو داشت
 خاک ما چون بنجاک پیوند
 دل ما محل خیال کسے ست
 نہ رسیدی و زندگی برسید
 زان نیائی کہ بیدت چشمی
 نگہت زلف بی قرار کجاست
 سینہ تنگ آمد از تظنم دل
 کہ گھے خندہ نہسد بنیاد

رحمتے کن بشیر ساری ما
 شہرہ گشتے ز پرودہ داری ما
 پسندای عزیز خواہی ما
 یادت آید زد دستداری ما
 نہ کشدے فلک عماری ما
 رفت بر باد امیدواری ما
 عنانلستی ز روز تازی ما
 کہ ز حد رفت سمیت راری ما
 دگر از دست شد حصاری ما
 اے خوشابخت سو گواری ما

<p>چه عجب گزند را به بخشاید جعد شبرنگ تو فسانه شده است عجب نیست گر عجب داری قصه از باد باد و باد پیرس نفسی آنچه می توان بودن هر که نالد بنجا طرش گذیرم بسته آن کند مشکینم شمه ای نسیم صبحگاه قاشمش میشود ز دیده نسان باد خوشتر ز آه محرومان</p>	<p>رختی آب اشکباری ما کارت آید سیاه کاری ما زارے ما باین نزاری ما باورت نیست استواری ما تا به بیستی نفس شماری ما کار دارا غنایان کاری ما مخور اندوه رستگاری ما زان زمان آهوی ستاری ما میرود سرو جویباری ما خاک بهتر ز خاک ساری ما</p>
--	--

ماز عالم شدیم قسری
 این سخنهاست یادگاری

<p>در هم شکنی چون گله ناله کشارا گزلفت کشائی دو جهان کفر بگیرد سیاه تو از ماه ده و چار سبق برد هندو و دو هندوی تو ای دودندان یارای بریدن ز تو یارای تظلم بر ما لطف کن ز سر لطف که فردا معلوم شد از لطف تو و لطف الهی ز اندیشم ترکان تو پریشتر اند</p>	<p>بخشد چینی گنه شهر خطارا در روسه نمائی به پرستند خدا را بالای تو جان در حیدر افگند قبارا ترکان سمرقند و شکران بخارا ما را نبود هم بسرو حبان تو مارا پرستند ز شاهان چون پرستند گدارا گر عیب نه بودی بتو سپید او قارا آرزوه برین سینه کن آن کف پارا</p>
--	--

سلا زلف معشوق - موسی جمع شده ۱۲ هفت قلم

<p>گیرم که کنون شاد نشستی بجز بانیان که گردی ازان کوی و گوی بی ازان موی ای ساقی جان خیز که فرصت گذر نیست دو نخ چه فروزی و بخت چه فریبی که خنده و گه غمزه و گه عشو و گه ناله زین سوخته خسر من خمد و ویر آرد آن غمزه بمیراند و آن لب کند حیا بویم به تمنای عذارش گل و نسرن در خاک مکش گوشه دامن تحسین فریاد که یغاگر چشم تو بدورت پندم چه دمی بیده کان شکل و شمایل</p>	<p>در روز قیامت چه نهی عذر حیا را آرد که و بیگاه خشک باد صبا را که دولت اسکند و کوه دولت دارا مشتاق تو اینها چه کند جز که الفت را این با چه کنی قسم نه تو بر بدن ما را باشد که باین سوز بگیرند شما را وقت است که معزول نمایند قضا را بوسم بهوای قدش برگ حیا را بر باد مده تربست چندین شهدا را بر غارت آفتاق صلا داده بلارا از سینم زرداید غم دیوان خزارا</p>
--	--

فرقانی ازین بارغ که خوبی بقبتش

گر کار شناسی مطلب مهر گیارا

<p>ای آشنا برو بر آن کز کلاه ما ما سر خوش نظاره و مژگان کینه خواه جان و دل از کرشمه چشمی خراسان بنید سزای خویشتن آخر سیاه کا از خلق رم کنی و شناسی کرم کنی افتاد راه و راه بجای نمنه بریم پستیم گر چو خاک ز جور فلک چه پاک شد سالها که ماه جالش پدید نیست</p>	<p>کز گوشه کلاه تو بگذشت آه ما دستت ز دو گرفت عنان نگاه ما تسلیم خویش داد بتاراج شاه ما زلف کسی نشست بر وز سیاه ما زارے گناه ما و تزارے گناه ما هندوی زلف یار فرو بست راه ما منت خداے را که بتدست آه ما ای ولیے گر خیابان برود سال و ماه ما</p>
--	--

<p>گر نیچین تو خوش تشدی صتم پرست اے عمر عاشقان کہ نہ غمگسار دل گویند خلق ماہ زہرست نردوار حشرست پرده بر فغن و با خدا بگوی</p>	<p>شاید کہ صلغ تو شود عذر خواہ ما عمر دور و زہ بین و غم عمر گاہ ما و احسرتا کہ ہر روز دیدہ ما کاین قوم را بہ بخش بچشم سیاہ ما</p>
<p>فرقائیا زبا دہ روشن متاب لوی فردوس شد ز روی کسی بزنگاہ ما</p>	
<p>اے قامت دجوت سرو چین جانہا آن زلف ستد و لہا و انگندہ بشکھا آن چشم چو عیاران نبود پھیاران ای قبلہ تبرویان دریاب چو ما جویان در بزم مے آشامی شد روزی این حامی چشم من و پر وینہا بروی و چنہیا بشکافت مرا سیدہ دریافت دو گنجینہ بخرام و بخر و شوم دل سوزم و خون نوشم گر بامہ و خور خویشی بگذر ز جنت کیشی خونباری چشم تر ہر لحظہ خوش و خوشتر زین آہ جگر تا بم ہر روز چو سیام یا خون جگر نامہ سر بنوشتم و بر نامہ روی گل تر پر خون ماندہ ہزارا فرزون چشم اشک نشان یکیک دل شعلہ نشان شک لے یاور بد حالان فریاد رس لالان</p>	<p>نہ چنبر بد خویت گر درہ جولانہا پرواختہ مٹھلہا پر ساختہ زندانہا در گشتن دینداران برگشتن منگانہا چون ریگ بسرویان سوی تو بیا بانہا زہر آبیہ ناکامے خوننا بہ حیرمانہا از دوست خوشست لہنا از بندہ نکوانہا ہم محنت دیرینہ ہم دستہ پیکانہا ہم درد تو نفر و شوم ایدوست بدرمانہا تاکے ستم اندیشی بر بی سرو سامانہا نوک مژدہ دیر شد نشتر شرمانہا شہا نبرد خواہم از یارب واقعاتہا رنگین ہمہ سر نامہ خونین ہمہ خونانہا ہرگز نہ رود بسیرون خار تو زد لمانہا زیرہ ہمہ برق اینک زان سوہیلا بانہا بلبل بہ قفس نالان گلچین بہ گلستانہا</p>

<p>چشم تو چو جلادوی چون از مژده استادی از خنجر برویت همتای منی کویت برداشته حایلها از آسته مخلها دو زلف خم اندر چشم سرشکندم هر دم چشم تو چو سرستان و انگاه لصدستان ما ہے بدلارانی چون آن بت یغمانی سیم ستنت ما ہانگست دولت تانا</p>	<p>با حکم قضا بادی باشد ہر دستاंना وز ہر چشم کیسویت صد خنجر درایاंना اسان ہر مشکلا شکل ہمہ آسانا این گوی کند کم کم سرور سرچوگانا سرفتنہ شہرستان سرشکر میداंना کے تافت بزیا بی از بیج گریباंना چون نشکند آنجا اپیمانہ پیمانہاंना</p>
<p>در ہجر تو یادانی ای لبت روحانی پرداختہ فرغانی زین نادرہ دیوانہاंना</p>	
<p>گریں گز و عین عنایت الہ ما آتش گرفت سپکر خاکے ز باد آرز شرم گناہ بین کہ نیارست بر شدن ای ابر جو د نیک و بد ما ستر و نیست دینی و عقیقی آفت قصد سبیل شد گیریم عذر رفتہ مرادست و جز ازان یا رب بحق احمد مسل کہ واگذار نگرفت گرچہ قامت ما غم بہ بندگی حجت میار و نامہ خوان و جمل کن گشتہ وار گرچہ بہر سود و پیدہ ایم گر لطف می کنی و اگر قہر حاکمی یک کفہ از عنایت و دیگر ز رحمت</p>	<p>بر طاعت فرشتہ بگردید گناہ ما آبے نزد گریستن شام و پگاہ ما در خاک چون سرشکے رفت آہ ما دامن بشوی پاک سپید و سیاہ ما بنہفت راز ہا الف اصل راہ ما از دست ما چه آید و از دستگاہ ما کردارنا ستودہ و گفت تباہ ما بخشائے بر ضعیفی و پشت دوتاہ ما اعضائے ما بس است بخدا یا گواہ ما الاستانہ تو نباشد پناہ ما گردن نہادہ ایم توئی بادشاہ ما اندر ترازو سے تو چه سنجید گناہ ما</p>